

Bedrijfseconomie

Landsexamen havo

Programma van toetsing en afsluiting

2026

Inhoud

1	inleidende opmerkingen	3
2	Examenprogramma	3
3	Centraal examen	4
4	Commissie-examen	4
4.1	Mondeling Commissie-examen	4
5	Berekening eindcijfer	5
	Bijlage 1 Beschrijving examenstof	6

1 Inleidende opmerkingen

- Het Landsexamen bedrijfseconomie havo bestaat uit een centraal examen (paragraaf 3) en een Commissie-examen. Het Commissie-examen is een mondeling examen (paragraaf 4.1).
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (onder [menu Aanmelding, Relevante informatie](#) op de site van ETE) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf voor het examen moet meenemen.
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode die je zelf moet aanschaffen.
- Oefenmateriaal voor het examen staat op [Oefenen voor het Staatsexamen vo, www.duo.nl](#), en ook op [examenblad.nl](#).

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen staat in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen een (sub)domein getoetst kan worden.

Tabel 1 verdeling van de domeinen en subdomeinen over de verschillende examens

domein	subdomein	centraal examen	mondeling commissie-examen
A. vaardigheden		ja	ja
B. van persoon naar rechtspersoon	persoonlijke financiële zelfredzaamheid	ja	ja
van persoon naar rechtspersoon	de oprichting van een eenmanszaak	ja	ja
van persoon naar rechtspersoon	van eenmanszaak naar rechtspersoon	ja	ja
van persoon naar rechtspersoon	perspectief op de organisatie	ja	ja
C. interne organisatie en personeelsbeleid	interne organisatie	nee	ja
interne organisatie en personeelsbeleid	personeelsbeleid	ja	ja
D. investeren en financieren	investeren	nee	ja
investeren en financieren	financieren	ja	ja
E. marketing	doel en organisatie van marketing- activiteiten	nee	ja
marketing	marketingbeleid	ja	ja
F. financieel beheer	vastleggen van financiële en niet-financiële informatie	ja	ja

domein	subdomein	centraal examen	mondeling commissie-examen
financieel beheer	kosten- en winstvraagstukken	ja	ja
G. verslaggeving		ja	ja

3 Centraal examen

In het centraal examen komen niet alle domeinen aan de orde (zie [2 Examenprogramma](#)).

In [Bijlage 1](#) staat een beschrijving van de examenstof.

- opdracht: schriftelijk beantwoorden van vragen
- tijdsduur: 210 minuten

4 Commissie-examen

4.1 Mondeling Commissie-examen

Het mondeling Commissie-examen omvat alle (sub)domeinen uit het [examenprogramma](#).

Op de site van DUO staan onder het kopje 'Ook mondeling examen doen' [informatiefilmpjes](#) waarin getoond wordt hoe een mondeling Commissie-examen verloopt.

Het mondeling examen begint met een casus (tekst) met enkele vragen, die je hebt gekregen in het voorbereidingslokaal. Je mag aantekeningen maken. Deze aantekeningen mag je bij het gesprek als hulpmiddel gebruiken.

Het tweede deel van het mondeling Commissie-examen betreft het beantwoorden van vragen over een aantal domeinen.

Het mondeling Commissie-examen (exclusief de voorbereiding van de casus) duurt in totaal 40 minuten.

Tabel 2 overzicht onderdelen van het mondeling Commissie-examen

opdracht	tijdsduur	deelcijfer	wegingsfactor
bestuderen van de casus en beantwoorden van de vragen in het voorbereidingslokaal	20 minuten		
beantwoorden van vragen naar aanleiding van de casus en de hierbij relevante examenstof	10 minuten	a	weging: 0,25
beantwoorden van vragen over een aantal domeinen van het mondeling examen	30 minuten	b	weging: 0,75

5 Berekening eindcijfer

Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het Commissie-examen.

Eindcijfer: (cijfer centraal examen + cijfer Commissie-examen) gedeeld door 2, afgerond op een heel getal.

Het cijfer voor het Commissie-examen wordt berekend door elk van de deeltijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op 1 decimaal.

Cijfer Commissie-examen: (0,25 keer deeltijfer a + 0,75 keer deeltijfer b), afgerond op 1 decimaal.

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Vaardigheden

Algemene vaardigheden

Informatie-vaardigheden gebruiken

Je kunt doelgericht informatie zoeken, interpreteren, selecteren en verwerken.

Communiceren

Je kunt adequaat schriftelijk, mondeling en digitaal in het publieke domein communiceren over onderwerpen uit het desbetreffende vakgebied.

Reflecteren op leren

Je kunt bij het verwerven van vakkennis en vakvaardigheden reflecteren op eigen belangstelling, motivatie en leerproces.

Onderzoeken

Je kunt in contexten onderzoek op basis van vraagstellingen uitvoeren en conclusies trekken uit de onderzoeksresultaten. Je maakt daarbij gebruik van consistente redeneringen en relevante rekenkundige en wiskundige vaardigheden.

Vakspecifieke vaardigheden

Benaderingswijzen

- Je kunt relevante bedrijfseconomische en organisatorische aspecten van een probleem herkennen, zowel binnen een organisatie als in het persoonlijk leven.
- Je kunt bij de oplossing van een bedrijfseconomisch of organisatorisch probleem een bedrijfseconomische denkwijze gebruiken.
- Je kunt bij veel voorkomende vraagstukken binnen een organisatie op het gebied van:
 - de interne organisatie en personeelsbeleid
 - de investeringen en financiering
 - het marketingbeleid
 - het financieel beheer
 - de verslaggeving
- Je kunt de bedrijfseconomische en organisatorische dimensie vanuit het perspectief van het management toepassen en analyseren.
- Je kunt bedrijfseconomische en organisatorische perspectieven en daaruit voortvloeiende belangen onderkennen van de diverse betrokkenen bij de organisatie.
- Je kunt:
 - bedrijfseconomische werkwijzen toepassen;
 - bedrijfseconomische begrippen gebruiken;
 - bedrijfseconomische grootheden gebruiken;
 - bedrijfseconomische relaties analyseren.

Domein B: Van persoon naar rechtspersoon

Persoonlijke financiële zelfredzaamheid

Je kunt vraagstukken met persoonlijke financiële consequenties herkennen en (financieel) onderbouwde keuzes maken.

De oprichting van een eenmanszaak

Je kunt het proces voor en rond de oprichting van een eenmanszaak beschrijven en in de rol van ondernemer toepassen.

Van eenmanszaak naar rechtspersoon

Je kunt de belangrijkste kenmerken van verschillende rechtsvormen beschrijven.

Perspectief op de organisatie

Je kunt de plaats van de organisatie in de maatschappij beschrijven.

Domein C: Interne organisatie en personeelsbeleid

Interne organisatie

Je kunt de interne organisatie (inclusief de taken van het management en de stijlen van leiderschap) van een organisatie beschrijven en deze relateren aan de doelstelling en aard van de organisatie.

Personeelsbeleid

Je kunt personeelsbeleid/HRM beschrijven en daarbij de relatie leggen met de doelstelling en de aard van de organisatie.

Domein D: Investeren en financieren

Investeren

Je kunt bij een investeringsvraagstuk beschrijven welke gegevens relevant zijn, vaststellen of een investering economisch zinvol is en hierbij verschillende investeringsselectie-methoden toepassen en analyseren.

Financieren

- Je kunt vanuit het perspectief van een organisatie de werking van de vermogensmarkt beschrijven.
- Je kunt in de context van een financieringsvraagstuk de redenen voor het aantrekken van verschillende types vermogen onderscheiden.
- Je kunt onderkennen welke risico's financiering met vreemd vermogen met zich meebrengt.

Domein E: Marketing

Doel en organisatie van marketingactiviteiten

Je kunt marketing beschrijven met het oog op de te onderscheiden doelgroepen.

Marketingbeleid

Je kunt het marketingbeleid van een organisatie beschrijven.

Domein F: Financieel beleid

Vastleggen van financiële en niet-financiële informatie

Je kunt financiële feiten inventariseren en verwerken tot financiële overzichten.

Je kunt financiële en niet-financiële informatie onderscheiden en het belang van beide uitleggen voor het besturen van de organisatie.

Kosten-en winstvraagstukken

Je kunt voor een dienstverlenende onderneming de verschillende kostensoorten onderscheiden, de winst bepalen en verschillen verklaren.

Domein G: Verslaggeving

Je kunt de jaarrekening van een eenvoudige organisatie (zoals een MKB-bedrijf) interpreteren en uitleggen.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof is te vinden in de [syllabus 2026 van bedrijfseconomie](#) op [Examenblad.nl](#).

De hulpmiddelen van het basispakket zijn toegestaan bij alle examens. Zij zijn niet alle nodig.

Uitgebreide informatie over hulpmiddelen voor de centrale examens staat in de Regeling toegestane hulpmiddelen op de website van het ETE, www.ete.cw